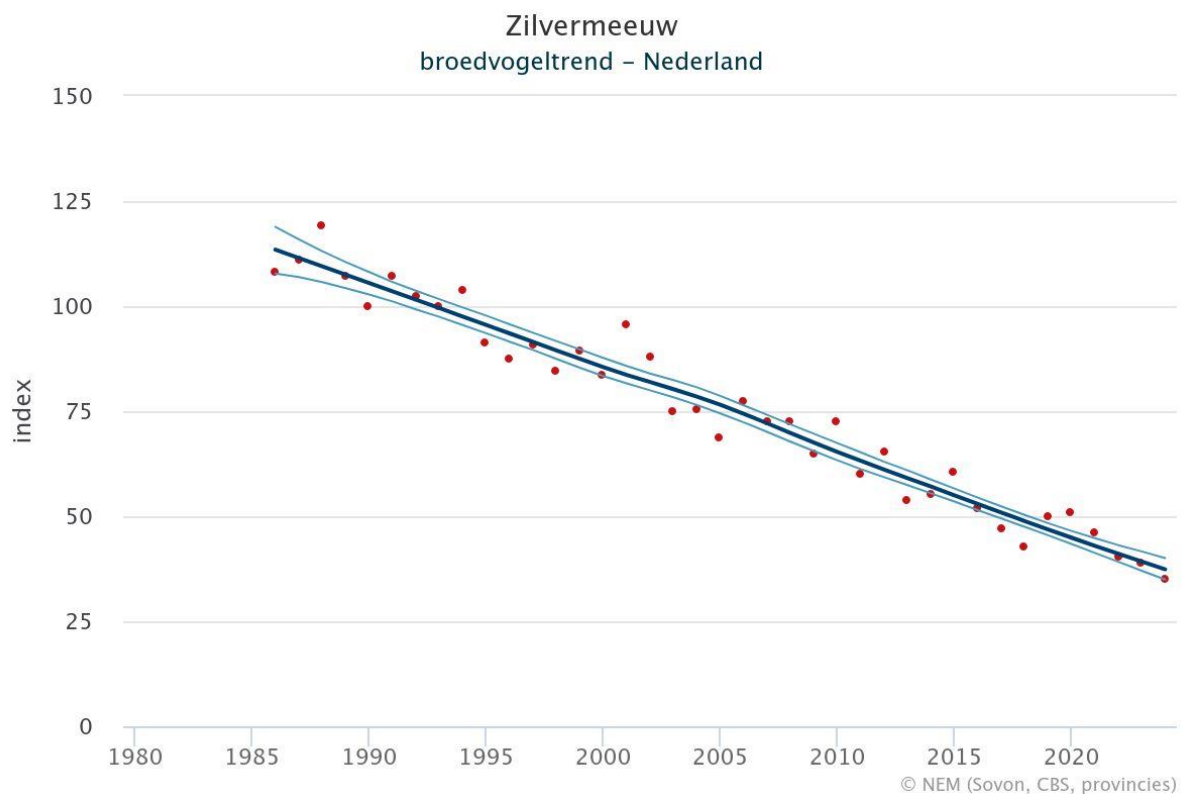

**Onderzoek aan Zilvermeeuw en
Kleine Mantelmeeuw op het
Forteiland IJmuiden in 2025**

Inleiding

Sinds 2008 (en op kleinere schaal al vanaf 1987) doen we onderzoek aan Zilver- en Kleine Mantelmeeuwen op het Forteiland. Dit jaar, seizoen 2025, stond de Zilvermeeuw centraal. Vraag je een Nederlander naar deze ‘zeemeeuw’, dan is er aardige kans op een antwoord als: “Ze maken er een zootje van op straat”. “Ze graaien de Hollandse Nieuwe zo tussen je vingers vandaan”. En: “Er komen steeds meer van die herrieschoppers”. Het klopt dat ze meer zichtbaar zijn geworden in de stad, maar dat het er steeds meer worden is absoluut niet waar. Feitelijk worden het er vanaf de jaren '80 steeds minder, jaar op jaar, een ononderbroken trend. Inmiddels broedt in Nederland minder dan de helft van het aantal vogels dat we toen hadden (data SOVON.nl). Meer aandacht voor de Zilvermeeuw in 2025 luidt dus ons motto.

In 2025 hebben we het lange-termijnonderzoek in kolonie Forteiland voortgezet. Onderzoek naar broedbiologie, reproductie, voedselkeuze en groei van kuikens. Het gebruik van (kleur)ringen was daarbij opnieuw een onmisbare schakel, om zowel het gangbare als ook het opvallende gedrag vast te leggen.

Verder deden we ook dit broedseizoen onderzoek naar vogelgriep bij wilde vogels. Met aandacht voor de hygiëneregels hebben we tientallen monsters verzameld van Zilvermeeuwen, Kleine Mantelmeeuwen en Scholeksters voor het landelijk onderzoek naar het voorkomen van vogelgriep. De monsters zijn geanalyseerd door Erasmus Medisch Centrum Rotterdam.

Tussen 2019 en 2023 hebben 86 Kleine Mantelmeeuwen een GPS-zender met zonnepaneeltje gekregen, om hun bewegingen te volgen. Vanaf vorig jaar worden deze zenders niet meer aangebracht bij de meeuwen, maar dat neemt niet weg dat er nog vogels rondvliegen die er een hebben. Daarom is ook dit jaar weer de ontvangstinstallatie opgezet in maart en die verzamelde interessante informatie over gezenderde Kleine Mantelmeeuwen die terugkwamen in de kolonie.

Zoals gebruikelijk is ook dit seizoen data verzameld over andere soorten die voorkomen op het

Forteiland. Voor broedende Scholeksters hebben we een apart verslag gemaakt.

Locatie

Het Forteiland is gelegen in de monding van het Noordzeekanaal bij de haven van IJmuiden, ten westen van Amsterdam. Het eiland is in 1885 aangelegd als onderdeel van de Stelling van Amsterdam en was in de Tweede Wereldoorlog onderdeel van de Atlantik-Wal. De westelijke helft van het eiland wordt door de meeuwen gebruikt om te broeden.

Het eiland is ieder jaar een aantal maal te bezoeken tijdens open dagen. Dan worden er rondleidingen verzorgd door

vrijwilligers die veel kunnen vertellen over de historie van deze locatie. Ook is er iedere zomer een openbare kunst-expo die te bezoeken is in de fortificatie.

Het team

Het meeuwenteam IJmuiden bestaat uit José Verbeek-Cottaar, Fred Cottaar (ringer), Ruud Altenburg, Maarten van Kleinwee en Mars Muusse (ringer). Op meerdere dagen werd het team dit jaar versterkt met Thijs Horst (ringer). Voor de nestentelling en het ringen van Scholeksters kregen we hulp van Kees de Jager (ringer).

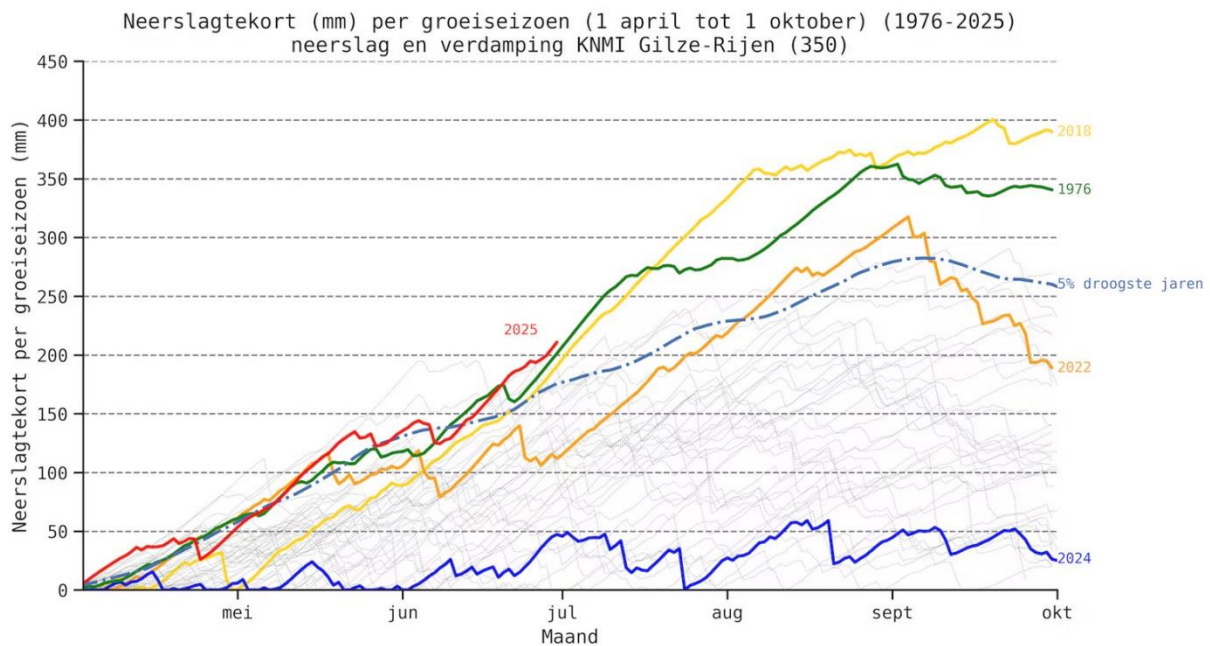
Impressie 26 mei: het bleef lang dor en droog.

Weersomstandigheden

In 2025 werd het vanaf het vroege voorjaar warm en vooral droog. Wekenlang viel er geen regen en het neerslagtekort liep snel op. Zoals de grafiek op de volgende pagina aangeeft was er in het voorjaar van 2025 enkele weken sprake van de droogste periode in de afgelopen 50 jaar (grafiek 'neerslagtekort', data KNMI.nl). Dat watertekort had zijn weerslag op de bodem en werd zichtbaar door de zeer beperkte groei van de vegetatie.

In dat opzicht kon het verschil met vorig jaar niet groter zijn, want toen hadden we juist een zeer nat voorjaar, met als gevolg een explosieve groei van Kleine Kervel in mei 2024. Dat gaf toen een goede beschutting voor de nesten met eieren en kleine kuikens. Vegetatie is belangrijk: als schaduw tegen de felle zon, maar ook als beschutting tegen predatie als de kuikens nog zo klein

zijn. Dit jaar was volledig anders, met vele nesten onbeschut op de kale grond. Kleine Kervel om onder te schuilen? Nou, we hebben dit jaar die plant nauwelijks gezien in mei.

Kleine kuikens hadden het dit seizoen dus zeker moeilijk (zie ook paragraaf 'groei van kuikens'), en dat verklaart voor een deel het lage uitvliegsucces voor dit seizoen. Een andere factor (en wellicht belangrijker) die een verklaring kan geven voor het slechte seizoen is de voedselbeschikbaarheid voor ouders. Op welke manier temperatuur en neerslag hier een rol in speelden, is echter lastig te reconstrueren. Uit gegevens van zendervogels (2021-2024) blijkt dat Kleine Mantelmeeuwen rond Haarlem gebruik maken van weilanden om voedsel te verzamelen (waarschijnlijk regenwormen, emelten, e.d.). De lange droogte in het voorjaar zal de beschikbaarheid van zulk voedsel in nat grasland zeker sterk hebben gereduceerd, en dat kan dan weer invloed hebben gehad op vogels die hier hun specialiteit van maken.

In grote lijnen

Direct in april bleek dat de nesten vroeg waren dit jaar. Ongeveer 7 dagen eerder dan normaal hadden we de eerste eieren al in de kolonie. Steevast zijn dit dezelfde 'vroeg' paartjes. En dus kon ons onderzoek eerder starten dan we hadden ingepland. Zoals gebruikelijk begonnen we met inventariseren van territoria, op zoek naar geringde vogels. Bij die nesten plaatsen we een kort stokje met de code van de vogel, zodat we gedurende het seizoen precies weten waar we moeten zijn, en we na kunnen gaan of de partner een bekende is. Vervolgens monitoren we het leggen van het eerste ei om zo de datum te bepalen wanneer de kuikens uitkomen. De kuikens krijgen binnen enkele dagen een metalen ring, waardoor we ze individueel kunnen volgen, het familieverband weten en ze kunnen opmeten voor het groeitraject. Tenslotte tellen we hoeveel juvenielen daadwerkelijk uitvliegen, wanneer ze de kolonie kunnen verlaten om op eigen benen te staan.

Nest Zilvermeeuw YDUB met nestcode op het stokje. Op 3 juni zoekt 1 kuiken de schaduw op en 1 kuiken is nog nat, net uit het ei.

Deze aanpak volgden we ook al in 2024. Doel van het meten van kuikens is om na te gaan of vogels een 'goede start' (eerste 6 weken) hebben aler ze voor zichzelf moeten gaan zorgen. We willen die start graag meten want we zoeken een verklaring voor het beperkte aantal geringde jongen dat we in de afgelopen jaren terugzien in de kolonie als broedvogel. Waar blijven die geringde jongen?

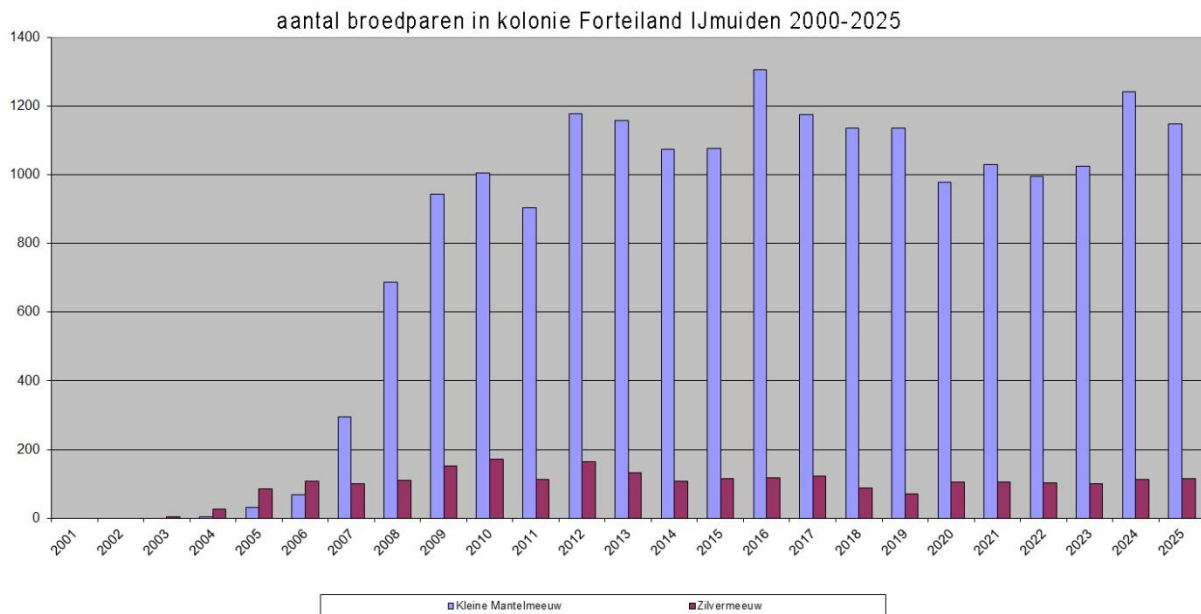
Vestiging van onvolwassen vogels: op 26 mei gevangen op het nest met 2 ei, en geringd YFKR.

Populatie

We meten de grootte van de populatie meeuwen op het Forteiland door nesten te tellen. Al jaren meten we dat op dezelfde manier. Het schatten van het aantal gaat in twee stappen. Ten eerste wordt gedurende april en mei op verschillende tijdstippen van de dag het aantal adulte aanwezige meeuwen in de kolonie geteld, en maken we onderscheid tussen Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw. Voor dit jaar kwamen we uit op 9% Zilvermeeuwen en 91% Kleine Mantelmeeuwen. Deze verhouding tussen de soorten wordt vervolgens gebruikt om het aantal paren te bepalen. Daarvoor moet je weten hoeveel nesten er in totaal zijn op het eiland, en die telling deden we op 16 mei.

Nestentelling Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw in kolonie Forteiland op 16 mei 2025	
Inhoud nest	Aantal
1 ei	83
2 ei	231
3 ei	748
4 ei	8
3 ei, 1 kuiken	1
1 ei, 1 kuiken	1
1 ei, 2 kuikens	4
2 ei, 1 kuiken	3
1 kuiken	1
2 kuikens	3
3 kuikens	7
Leeg, uitgelopen	0
Leeg, reden?	127
Inhoud onbekend	45
Totaal	1262

Drie personen lopen in stroken door de kolonie en turven de territoria (nesten met eieren, maar ook lege nesten) op een invulformulier. Met een aantal van 1262 gevonden nesten kwamen we voor dit jaar uit op 114 paren Zilvermeeuwen en 1148 paren Kleine Mantelmeeuwen. In 2024 vonden we respectievelijk 112 en 1242 paren. Op het forteiland zit de Zilvermeeuw al een jaar of vijf rond dit aantal; de Kleine Mantelmeeuw heeft dit broedseizoen iets ingeleverd. Het staafdiagram op de volgende pagina geeft een overzicht van het aantal broedparen in de periode 2000-2025 voor het Forteiland; in 2001 en 2002 werd er nog niet gebroed.

Volwassen vogels

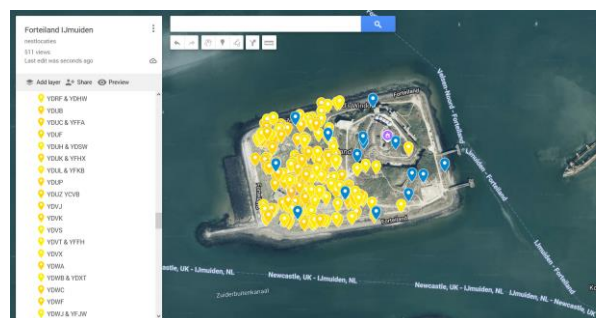
Ieder jaar ‘verdwijnen’ er broedvogels uit ons bestand. Vogels die niet terugkeren in de kolonie na de winter. Maar er komen er ook bij. We vangen broedvogels op het nest om ze te kleurringen, om ze op te meten en te bemonsteren op vogelgriep. Eenmaal geringd worden het vogels die we individueel kunnen volgen. In 2025 hebben we 118 vogels gevangen op het nest, 46 Zilvermeeuwen en 72 Kleine Mantelmeeuwen. Gezien de verhouding in de kolonie (9% om 91%) hebben we dus relatief veel Zilvermeeuwen gevangen, maar dat was ook het plan voor dit seizoen. Tenslotte is 2025 het jaar waarin we meer aandacht besteden aan die soort.

Het aantal waarnemingen voor een individu zal sterk verminderen wanneer de groene ring afvalt. Vandaar dat we ze op tijd willen “her-ringen”. Ring YAAR van 6 mei 2008 was aan vervanging toe, en werd exact 17 jaar later vervangen op 6 mei 2025.

Van de 46 Zilvermeeuwen waren er 3 al eerder geringd. Van de 72 Kleine Mantels waren er 21 eerder geringd. Een deel van deze 21 control-vangsten betrof vogels die als kuiken werden geringd met een metalen ring en nooit een groene plastic ring droegen. Nu ze die groene ring hebben, zal het aantal observaties snel toenemen, omdat die ring veel eenvoudiger is af te lezen. De overige control-vogels kreeg een nieuwe plastic ring omdat de oude versleten was of zelfs al was afgevallen.

We richten ons op gekleurringde Zilver- en Kleine Mantelmeeuwen, omdat we van die vogels de geschiedenis kennen. Zo proberen we een antwoord te krijgen op de vraag betreffende overleving en komen we te weten of broedvogels trouw zijn aan partner en trouw

Ingetekende nesten van geringde meeuwen (201 nesten) en Scholeksters (15 nesten) voor 2025 in Google Maps.

zijn aan locatie. Vanaf maart sporen we deze geringde vogels op. We gebruiken daarvoor ons wekelijkse bezoek in de kolonie, meestal tot de eerste kuikens uitkomen. De territoria worden gemarkeerd met een gecodeerd stokje, en ingetekend in Google Maps.

In 2025 zijn vier vrouwen en 1 man Zilvermeeuw niet teruggekeerd na de winter (van de gekleurringde paren!). We zagen dat alle Zilvermeeuwen die hun partner uit het vorige jaar kwijtraakten dit seizoen een nieuwe partner hadden en ze waren bovendien succesvol met uitgevlogen jongen. Het betrof de volgende vogels.

YDSU (nieuwe ring in 2025, heette in 2024 nog YBAU) had partner YDVF in 2024. Deze twee hadden al een relatie sinds 2018 maar YDVF werd vanaf juli 2024 gemist. YDSU kreeg in 2025 een nieuwe partner, te weten man YBAK.

YBAK was zelf ook zoekende want hij was zijn partner YCHM uit 2024 kwijtgeraakt. YCHM werd vorig jaar al tijdens het broedseizoen in juni dood aangetroffen op het strand bij Heemskerk, en liet een man met 2 juvenielen achter. YBAK maakte daarop het seizoen 2024 alleen af, en dat was een hele prestatie. Het betrof namelijk een 'tweede leg' (als het eerste nest eieren vroeg in het seizoen verloren gaat volgt soms een vervolglegsel, maar dat mislukt doorgaans ook) en bovendien was er dus maar één ouder die alles moest opknappen voor 2 juvenielen. In ons verslag van 2024 beschrijven we hoe YBAK door o.a. kleptoparasitisme dat voor elkaar kreeg.

28 maart 2025: YBAK & YDSU vinden elkaar leuk.

YFJR (nieuwe ring in 2025, heette voorheen YCUB) had in 2024 partner YDUU. YFJR kreeg in 2025 een nieuwe ongeringde partner. Twee kuikens uit dit nest zijn vliegvlug geworden.

YCUV raakte zijn partner YCVW kwijt, en kreeg in 2025 een nieuwe partner, die we op het nest vingen en ringden: YFKM. Het nest in de Duintjes Oost was uiterst succesvol met 3 uitgevlogen kuikens.

YDAP had in 2024 een nest met YDPD, maar zij keerde niet terug. YDAP kreeg in 2025 een nieuwe, ongeringde partner. YDAP is al jaren zeer succesvol, en 2025 was geen uitzondering. Alle 3 de kuikens vlogen uit; twee met een groene ring, één met alleen een metalen ring.

12 mei: ring YBJM is oud, en wordt YFJL.

Er waren in 2025 ook scheidingen.

YFJL (vernieuwde ring in 2025, heette daarvoor YBJM) en YCPB waren een stel in 2023 en 2024 (in dat jaar een succesvol paar met 3 kuikens). YFJL is altijd een flirterig

mannetje geweest, die in de winter ook wel aanpapte met de buurvrouw YALK (in winter 2023 en 2024), maar dan in het voorjaar toch terugkeerde naar vrouw YBJM. Vanaf 2014 heeft hij al vier relaties versleten, maar dat betrof meest vrouwen die niet terugkeerden, waarna een nieuwe relatie ontstond. Het fascineert ons dat je een nieuwe relatie begint, als je het voorgaand jaar samen succesvol drie juvenielen hebt grootgebracht. Waarom zou je die strategie wijzigen? Hoe dan ook, beide vogels hadden in 2025 een nieuwe partner. De nieuwe vrouw van YFJL hebben we niet kunnen vangen om te ringen. Hun nest startte laat in het seizoen en had twee eieren. Die kwamen allebei uit en beide kuikens werden groot. Een succesvol seizoen dus. Ook YCPB startte iets nieuws, ook met een ongeringde partner. Deze man wisten we te vangen op het nest en heet nu YFFK. Ook zij hadden maar 2 eieren, waarvan 1 kuiken dood ging in de schaal. Het overgebleven kuiken is niet groot geworden. Dit kan te maken hebben met een zeer agressief paartje Nijlganzen dat vlak naast het nest broedde, en voor langere tijd voor ontzettend veel onrust zorgde. De man Nijlgans lag zelfs gewoon naast het bezette nest van YCPB-YFFK, en trok zich niets aan van de felle verdediging van het meeuwenpaar!

Vorig jaar was YCAK en YDUJ een succesvol paar toen ze één kuiken hadden. Op 17 januari 2025 stonden ze al samen in hun territorium en alles leek rozengeur. Maar YCAK verhuisde naar een dak in de haven tot in maart, waar hij aanpapte met YAPK. En toen keerden die twee samen terug in het oude territorium op Forteiland, waar direct een paring plaatsvond. Ze werden een koppeltje. YDUJ hebben we nog tweemaal gezien net buiten de kolonie, met een ongeringde man. Ze heeft in 2025 wellicht in de haven gebroed, maar daar hebben we geen zekerheid over. Het paar YCAK-YAPK was succesvol in 2025. De twee jonge kuikens werden al snel vanuit het nest naar de waterrand van het Zuidtalud gedirigeerd, waar bij laag water voedsel beschikbaar is. Beide kuikens zijn groot geworden.

7 augustus, strand Noordpier: YAPK heeft de ring al sinds mei 2010, en die is aan vervanging toe. Maar deze vogel is erg lastig te vangen op het nest op het Zuidtalud.

Door sterfte en scheiding ontstaan dus nieuwe koppels, en hier blijkt het grote voordeel van veel gekleurde Zilvermeeuwen. Wanneer vogels een nieuwe partner krijgen, bestaat de kans dat ze een gekleurde vogel kiezen, waar we al een geschiedenis van kennen.

Eieren

Op 17 april hadden we tijdens een ronde door de kolonie al de eerste eieren. Onze vroege Zilvermeeuwen YCTU-YCHP hadden hun eerste ei (waarschijnlijk gelegd op 16 april, vergelijkbaar met vorig jaar), maar we vonden ook al een nest met 2 eieren die dag (nest 'konijnenhol' in 619) en een Kleine Mantelnest met 3 eieren op het Noordvlak (gebiedscode 616). Om de mediane legdatum te bepalen lopen we drie weken achter elkaar eenzelfde traject en houden bij hoeveel eieren er bijgelegd zijn in de tussenliggende week. Op 2

17 april: 2 eieren in nest Konijnenhol op Zuidwestvlak.

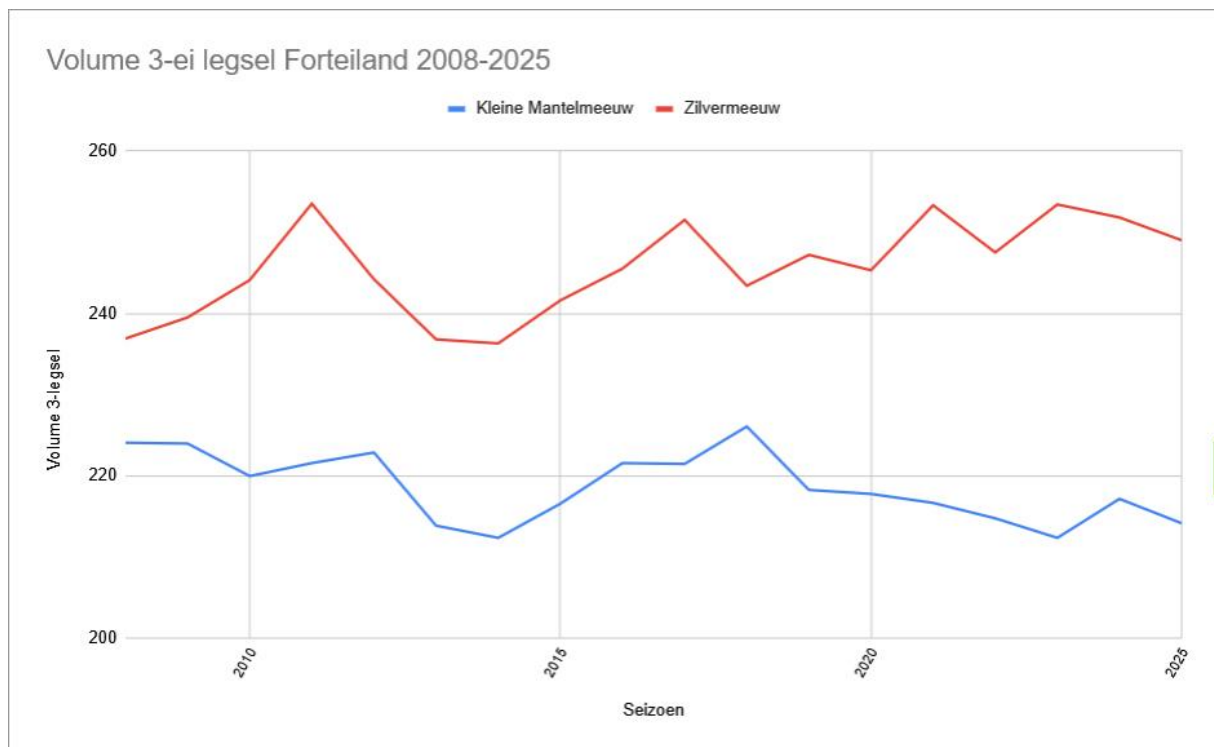
mei bleek dat al 2/3 van nesten eieren bevatte. De resultaten (weergave in procenten) staan in onderstaande tabel.

	Traject 1 - Centrum (noord puinhelling)						Traject 2 - Noord (west Heli-dek)					
	leeg	1 ei	2 ei	3 ei	4 ei		leeg	1 ei	2 ei	3 ei	4 ei	
25-april	74	14	6	6	0	100 (n=50)	64	22	10	4	0	100 (n=73)
2-mei	37	20	17	26	0	100 (n=65)	34	12	17	37	0	100 (n=87)
9-mei	24	19	11	46	0	100 (n=63)	15	11	22	49	2	98 (n=89)

Tellingen nestinhoud 2025 voor de 2 trajecten door de kolonie (in procenten)

Van de gehele populatie wordt jaarlijks van minimaal 25 nesten bepaald wat de ei-maten zijn. Dit betreft 3-legsels van zowel Zilver- als Kleine Mantelmeeuw. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar de eieren van de vrouwelijke gekleurde broedvogels. Data van nesten van deze vrouwen kan aangeven of er in de loop van de jaren veranderingen zijn in grootte en/of volume van de eieren. Daarnaast vergelijken we deze ei-maten van kolonie Forteiland met de maten van kolonie Kelderhuispolder op Texel (we vergelijken dit al sinds 2008).

In 2025 hebben we de eieren in nesten van 43 Kleine Mantelmeeuwen gemeten, waarvan 20 maal van een bekende, geringde vrouw. Het gemiddelde volume van 3-legsels was $214,2 \text{ cc} \pm 16,0$. Daarnaast hebben we de eieren in nesten van 50 Zilvermeeuwen gemeten, waarvan 35 maal van een bekende, geringde vrouw. Het gemiddelde volume van 3-legsels was $249,0 \text{ cc} \pm 20,7$. Voor 2025 geldt dat het gemiddelde volume een fractie lager is dan het gemiddelde volume in 2024, voor beide soorten.

Groei van kuikens

Ieder voorjaar kijken we met spanning welke vogels, geringd als kuiken, gaan deelnemen aan het broeden in de kolonie. Dan blijkt dat het ene jaarcohort het heel goed doet, terwijl het andere jaarcohort bijna geen enkele geringde nieuwe broedvogel oplevert. Hebben die vogels zich ergens anders gevestigd? Is slechte reproductie gelinkt aan lage groei in het geboortjaar? Ook dit seizoen hebben we nesten geselecteerd, idealiter met geringde ouders, om zo nauwkeurig mogelijk een inschatting te maken van de legdatum van het eerste ei. Zo kunnen we bepalen wanneer de kuikens uitkomen en daarvan volgen we de groei, tot ze kunnen vliegen. We meten kop en vleugel en wegen ze voor het 'groeicurven onderzoek', dat is gestart in 2024. Een 'goede start' kan een verklaring zijn voor een 'goed jaarcohort', maar er speelt natuurlijk meer. En dan vooral buiten de kolonie, tijdens het voedsel zoeken, tijdens de trek naar het zuiden, op de wintergronden. Er zijn veel momenten in de eerste 4 jaar van een meeuwenleven waarop je zo maar kan komen te overlijden, en die vogels zien we niet terug als broedvogel.

In 2025 zijn 336 kuikens geringd op het Forteiland, te weten 204 Kleine Mantelmeeuwen, 122 Zilvermeeuwen en 10 hybride juvenielen. Net als bij het ringen van de adulte vogels lag de nadruk ook hier vooral op het ringen van Zilvermeeuwen. Van deze kuikens zijn biometrische gegevens verzameld en een deel is bemonsterd op vogelgriep (swab van keel en cloaca). Voor ons zijn de interessante kuikens de vogels waar we in de loop van de weken vervolgmetingen hebben kunnen nemen. En dat zijn er voor dit seizoen op de kop af 100. Bij vijf kuikens konden we 5x een meting doen, bij de overige vogels waren dat tussen 1 en 4 metingen per individu. Komende winter gaan we de data analyseren.

Midden juli: kuikens tellen.

Tenslotte hebben we tellingen uitgevoerd om te bepalen hoeveel juvenielen er vliegvlug zijn geworden. Die tellingen zijn vanuit twee overzichtspunten uitgevoerd: vanaf de Semafoor ten zuiden van (dus buiten) de kolonie en een telling vanaf het Helidek in de noordoosthoek van de kolonie. Onze hoogste telling was op 14 juli, toen 759 juvenielen werden geteld, wat resulteert in een uitvliessucces van 0,62 jongen/nest in 2025. In 2024 was het uitvliessucces 0,98 en in 2023 was het zelfs aanzienlijk beter met 1,09 jongen/nest. Opgemerkt dient te worden dat we een telling doen van alle juvenielen, zonder onderscheid naar Zilver- of Kleine Mantelmeeuw.

Prospecting: vanaf midden juni 2025 komt NLA 6.213.636 een maand lang rondkijken. Het is een "eigen kuiken" uit 2022 en hij papt aan met een ongeringde, onvolwassen vrouw. Volgend jaar een nest?

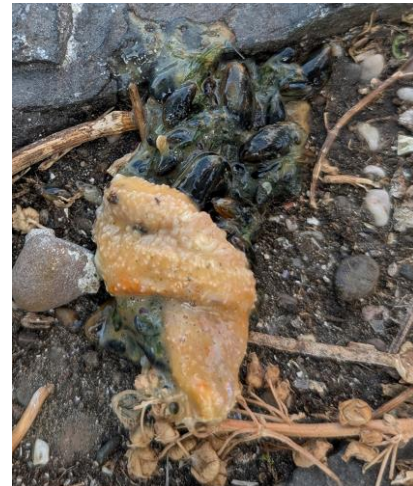
Fred voegt data toe in het kolonieboek op 13 juni voor een van de 3 metaalgeringde kuikens uit nest YDCA op het Zuidtalud

Voedsel

Seizoen 2025 had op het Forteiland een laag uitvliagsucces, maar toch aanzienlijk beter dan andere kolonies laten zien in 2025 (toegegeven, een schrale troost). We kregen in juli berichten van collega meeuwenonderzoekers die meldden dat het broedseizoen ronduit slecht was. “Op z’n hoogst matig, en dan alleen voor de Zilvermeeuwen, want Kleine Mantelmeeuwen deden het echt heel beroerd dit jaar”.

Dat seizoen 2025 slecht is verlopen qua reproductie, zal zeker ook te maken hebben gehad met voedselbeschikbaarheid, naast de eerder genoemde droogte en warmte. Het broedsucces van Kleine Mantelmeeuwen op Zeebrugge, Neeltje Jans, Maasvlakte, Europoort, Texel en Vlieland was matig tot zeer slecht (mededelingen van Roland-Jan Buijs en Kees Camphuysen). Dat gold ook voor binnenlandkolonie De Kreupel, waar het aantal kuikens van Kleine Mantelmeeuw werd ingeschat als ‘karig’. Zilvermeeuwen deden het in tegenstelling tot de Mantels wel aardig.

Het zag er al direct niet zo goed uit. Op Texel en in Europoort werd in de eilegfase door Kleine Mantels voedsel aangedragen dat laagwaardig is qua kwaliteit: huisvuil, straatvuil of plantaardig veevoer (mededelingen van Roland-Jan Buijs en Kees Camphuysen). Het voedsel van vogels op het Forteiland kwalificeren we voor dit seizoen niet minder dan voor andere jaren. Veel vogels kiezen Amsterdam als foerageergebied. Wat voor weer het ook is, nat of droog, in Amsterdam valt altijd wel wat van je gading te halen, een ‘zekere voedselbron’ dus.

Kuiken YFMU braakt zeester en mosseltjes tijdens het ringproces op 4 juli.

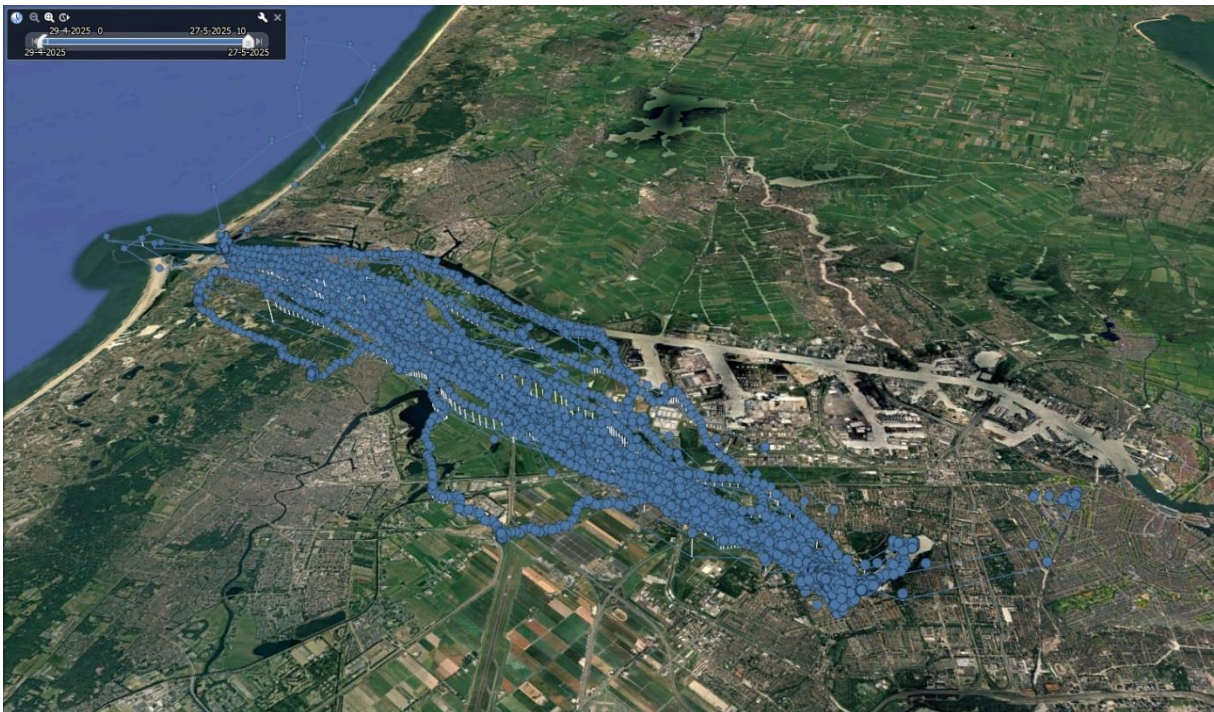
De aanvoer van kwalitatief laagwaardig voedsel in andere kolonies zou een indicatie kunnen zijn voor ontoegankelijke prooien in weilanden (harde bodem) en/of de afwezigheid van vis. Dat laatste zien we niet terug in kolonie IJmuiden. Verschillende adulten die we begin mei op het nest vingen braakten antropogeen voedsel op (pasta, patat, turks brood, spareribs, kippenpootjes). Maar er waren er ook die vis hadden gegeten, en dat betrof zowel Kleine Mantels (bijvoorbeeld YFDB, YFFB) als Zilvermeeuwen. Zilvermeeuw YFDP braakte, bij vangst op 6 mei zelfs ongeveer 10 sprotjes van 4-7 cm op in 1 bolus. Kleine Mantelmeeuw YFHV had iets soortgelijks: op 12 mei had hij een bolus van enkele kleine platvisjes. Er was dus blijkbaar wel vis beschikbaar als voedsel. Bij Zilvermeeuwen vonden we ook typisch voedsel van het strand of uit zeewier. Voorbeelden daarvan zijn de krabbetjes bij nest van YFHZ, maar ook rond het nest van YAPK, nest YCPB, nest YCNM en in het territorium van YDUF vonden we krabbetjes. Ook zagen we het voeren van zeesterren. En we vonden regelmatig mosseltjes: rond het nest van YDUZ, van YDUL, van YCNM en rond nest ZMA lagen mosseltjes en andere weekdieren.

Wanneer gangbare voedselbronnen voor Kleine Mantelmeeuw minder toegankelijk worden, zullen ze de strategie moeten wijzigen en andere prooien zoeken. Bij het ringen van YFJU braakte hij een jong zangvogeltje op. Maar er zijn wel meer kuikens en eieren beschikbaar, zelfs op korte afstand, namelijk bij je burens. En als er dan ook nog door de droogte weinig beschutting is bij nesten, zal er wel eens een ei of jong verdwijnen. Kannibalisme is meeuwen niet vreemd, maar

dat gedrag leidt natuurlijk niet tot een hoog broedsucces. Overigens zagen we kannibalisme niet vaak in kolonie Forteiland.

Boven: foerageerpatroon in de eifase (25 april t/m 23 mei) van vrouw Kleine Mantelmeeuw YDAU. Ze zoekt voedsel op twee vuiloverslagplaatsen in het Westelijk Havengebied van Amsterdam. Nest YDAU-YFHB bracht 3 kuikens groot, groen geringd YFNC, YFND & YFNF.

Boven: foerageerpatroon in de eifase (29 april t/m 27 mei) van vrouw Kleine Mantelmeeuw YDNJ. Haar routine is voedsel zoeken op het water langs Hoekenes in Amsterdam-Osdorp. Nest YDNJ-YFHD had één onvruchtbaar ei en brengt 2 kuikens groot, groen geringd YFNM & YFNN. YFNN vloog uit, maar is inmiddels dood gemeld.

Bijzonderheden

Meer dan 3 kuikens. In eerdere verslagen is dit fenomeen al eens beschreven voor onze kolonie. En ook dit jaar hadden we in ieder geval vier nesten met 4 eieren, netjes verspreid door de kolonie. Eén van die nesten zat in ons 'nestenrondje' en daarvan konden we volgen hoe het seizoen verliep: Kleine Mantelmeeuwen YFJA-YFJC. Korte tijd waren er 4 kuikens, maar al snel waren er twee verdwenen. De overgebleven 2 kuikens zijn geringd. Midden juni hebben we ze nog gezien, en in ieder geval een van deze twee is uitgevlogen en gefotografeerd op het strand.

Ook bijzonder: witte veren op rug en vleugels. YAXL bij het nest. Op 20 mei waren er 3 eieren, op 23 mei nog 2, en op 3 juni bleken alle eieren dit jaar (wederom) gepredeerd. Al jaren geen succes...

Een gedeeltelijk witte nieuwe aanwinst. YFNK op strand Noordpier op 8 augustus. Vogel met pigmentstoornis; de twee andere kuikens uit dit nest (van ongeringde ouders) zijn normaal getekend.

Daarnaast is er nog een leuk geval: YFDK werd op 6 mei op een nest met 3 ei gevangen, gemeten en gekleurringd. In de periode 24 mei t/m 22 juni werd vier maal gezien dat zij 4 kuikens van dezelfde grootte voerde in haar territorium op het Zuidvlak, zonder enige agressieve interactie.

Hybriden

YFFS & ongeringde vrouw. Dit broedseizoen weer aanwezig in precies hetzelfde territorium als de afgelopen jaren en wederom met een ongeringde vrouw. Vorig jaar juli ging de kleurring (YAHH) verloren, dus we wilden deze vogel graag terug vangen. Op 2 mei werd het nest gecontroleerd en lagen er 3 eieren in die werden gemeten. Op 9 mei werd de vogel gevangen, gemeten, bemonsterd en opnieuw voorzien van groene ring: YFFS. Op 23 mei zaten de oudste 2 kuikentjes in het nest, en het derde ei stond op uitkomen. Alle 3 de kuikens zijn geringd, tweemaal een metalen ring en eenmaal een kleurring (YFLR).

YCLD & ongeringde man. Ook deze vogel broedde in precies hetzelfde territorium als voorheen, tegen enkele betonnen palen aan. Het was een vroeg nest, waar de 3 eieren op 25 april al werden gemeten. Tussen 18 en 20 mei

Voorheen YAHH verloor de kleurring in 2024, en werd YFFS in 2025.

YFKW werd het eerste kuiken met groene ring in 2025 en hing nog lang rond op het Piertje, samen met moeder YCLD.

kwamen de 3 kuikens uit (later alle 3 geringd), maar ondanks hun verstoppok in een holle betonnen buis werden er twee gepredeerd. Uiteindelijk is één kuiken vliegvlug geworden, en die draagt groene ring YFKW. Toevallig is dit ook het eerste kuiken dat op 13 juni groot genoeg was om een groene ring te krijgen in 2025. YCLD werd vervolgens met bedelende juveniel YFKW regelmatig waargenomen op het piertje van het Forteiland (een zeer geliefde plek voor juvenielen om buiten de hectiek rust te vinden).

Links: hybride kuiken NLA 5.643.096 uit nest YBAM-YCPL foerageert op 29 juli op strand Noordpier. Na het broedseizoen zien we regelmatig grote juvenielen nog bedelen bij een oudervogel, op het strand (en mét succes). Maar blijven broertjes en zusjes elkaar ook herkennen in zo'n grote groep meeuwen op het strand? En hoe werkt dat dan? Op geluid? Of is het gewoon toeval dat op strand Zuidpier de kuikens NLA 5.643.097 (midden) en 098 (rechts) zo goed als naast elkaar staan op 15 augustus?

YBAM & partner YCPL. En ook dit paar zat in precies hetzelfde territorium als voorgaande jaren; nog een voorbeeld van plaatstrouw aan partner en locatie. Op 2 mei werd het nest met 2 eieren aangetroffen, en een weekje later, op 9 mei was het legsel voltallig. Op 30 mei kwamen de kuikens uit en ze zijn alle 3 geringd. Ze zijn ook groot geworden en waargenomen op het strand nabij de kolonie (zie foto's hierboven).

YDJB & partner YDUD. Tenslotte de hybride Zilver x Kleine Mantelmeeuw YDJB, die ook hetzelfde territorium betrok als voorgaande jaren, wederom met vrouw YDUD. Op 21 mei kwam het eerste kuiken uit. Eén kuiken ging snel verloren, maar de andere twee werden geringd. In ieder geval één geringd jong werd vervolgens waargenomen op het strand.

NLA 5.643.046, uit nest van hybride YDJB Op 8 september te vinden op strand Zuidpier.

Gezenderde vogels

Een groep Kleine Mantelmeeuwen van Forteiland wordt gevolgd met behulp van UvA-BiTS GPS loggers. Het project liep tussen 2019 en 2023. In die periode zijn 86 vogels gezenderd, te weten 37 adulten en 49 juvenielen. Er zijn geen volwassen vogels gezenderd in 2022. Van de gezenderde volwassen Kleine Mantelmeeuwen kwamen 14 vogels terug in de kolonie in 2025. Zes van die vogels hebben succesvol gebroed, waaronder alle drie de mannetjes, maar slechts drie vrouwtjes (YDAU/5557, YDNJ/7092 en YDBD/5977). Blijkbaar lukte het 8 van de 11 vrouwen niet een partner te vinden en/of een territorium te bezetten. Echter, ze zijn allemaal wel in eerste instantie op een nest met eieren gevangen, toen ze

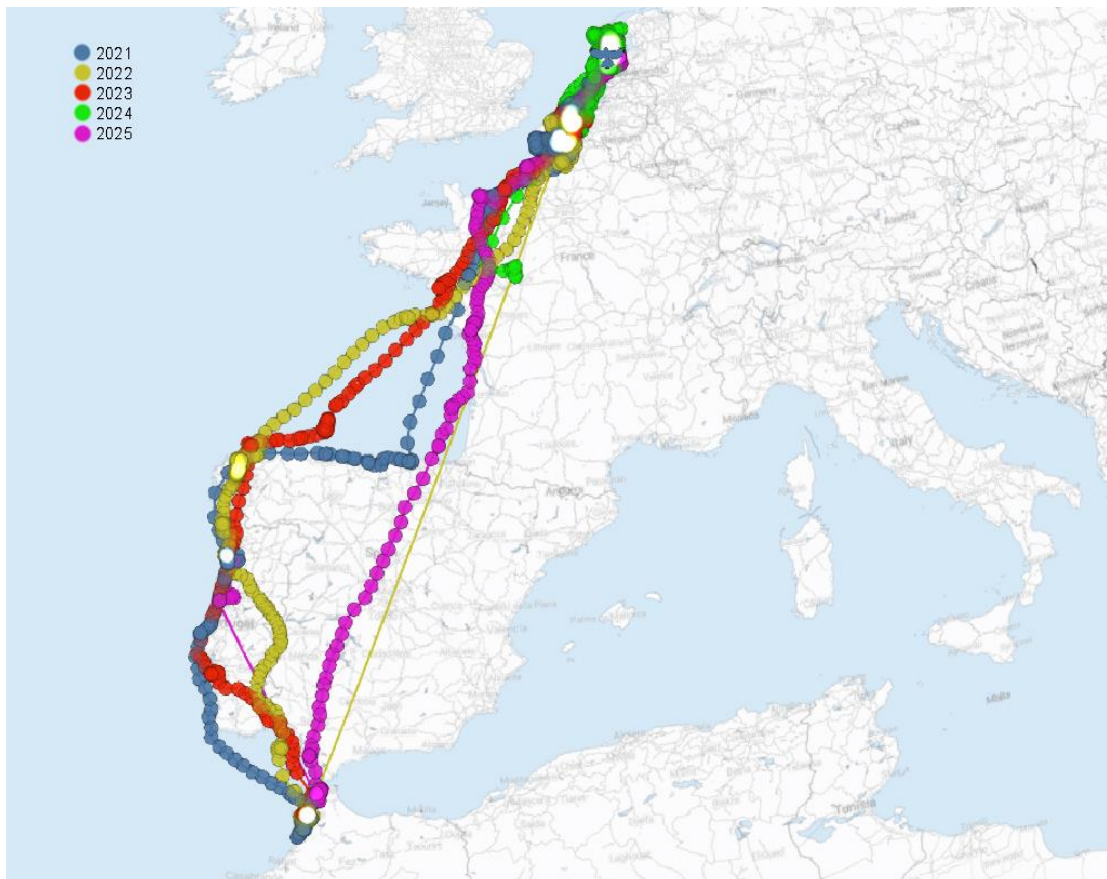

Zendervogel YDNJ met man YFHD bij hun nest. We plaatsten er een kistje naast als beschutting voor kuikens. Eén ei was onbevruucht, de 2 kuikens vlogen uit.

werden geringd en voorzien van de zender. Het zou interessant zijn om te na te gaan of bij andere (geringde) vrouwen in de kolonie dezelfde moeilijkheden spelen (en in meerdere seizoenen?).

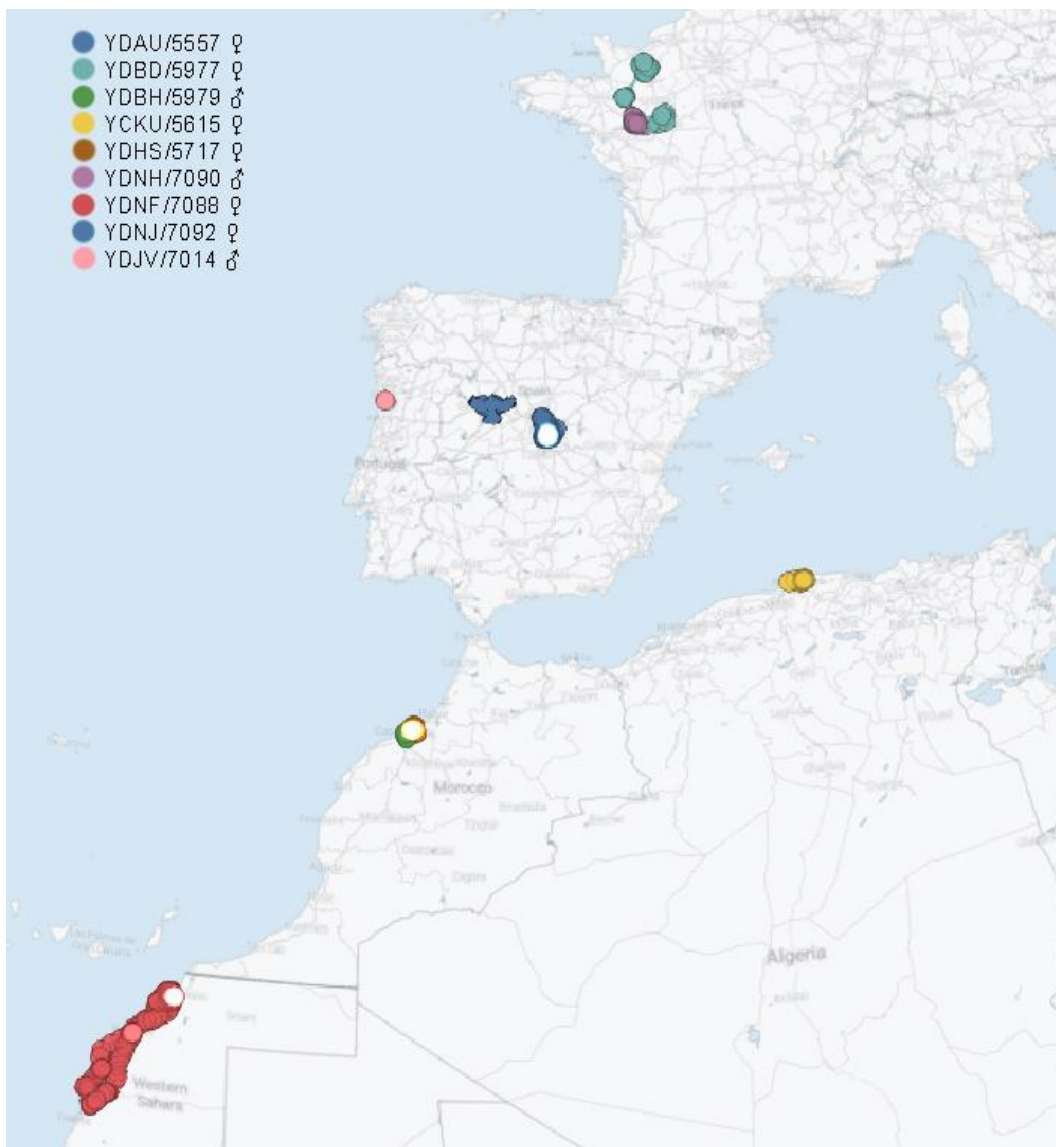
Vogel:	Geslacht:	Succes:	GPS:	Conditie:
YAVL / 5963	Vrouw	Nee	2019	Zender werkt niet. Vindt geen partner.
YBKW / 5861	Vrouw	Nee	2019	Zender werkt niet. Vindt geen partner.
YDAU / 5557	Vrouw	3 kuikens	2020	Zender werkt. Man is YFHB.
YDBB / 5971	Vrouw	Nee	2020	Zender werkt niet. Vindt geen partner.
YDBD / 5977	Vrouw	Eieren	2020	Zender werkt. Legsel 2x mislukt.
YDBH / 5979	Man	1 kuiken	2020	Zender werkt, tuigje raakt los. Vrouw is YFKJ.
YCKU / 5615	Vrouw	Nee	2021	Zender werkt, ring kwijt sinds 2024. Vindt geen partner.
YDHL / 5715	Vrouw	Nee	2021	Zender kwijt sinds 2021. Partner YCVN afwezig in 2025.
YDHS / 5717	Vrouw	Nee	2021	Zender werkt. Vindt geen partner.
YDHT / 5722	Vrouw	Nee	2021	Zender kwijt sinds 2023. Man is YDNV.
YDNH / 7090	Man	1 kuiken	2023	Zender werkt. Vrouw is ongeringd.
YDND / 7087	Man	2 kuikens	2023	Zender en ring kwijt sinds 2024. Nu YFKP. Vrouw is ongeringd.
YDNF / 7088	Vrouw	Nee	2023	Zender werkt. Vindt geen partner.
YDNJ / 7092	Vrouw	2 kuikens	2023	Zender werkt. Man is YFHD.

Van de 14 vogels waren er 6 die hun terugkomst niet aankondigden via de GPS-ontvanger, maar het betrof waarneming van ons team in het veld. Drie vogels hebben wel een zender, maar die werkt niet naar behoren, dus daar ontvangen we geen signaal van. Bij de andere 3 is de zender verloren gegaan. Mannetje YDND maakte het helemaal bont en wist binnen een jaar zowel de zender als de groene ring af te werpen. Dit jaar hebben we hem opnieuw geringd, als YFKP. Hij heeft 2 kuikens groot gebracht.

Trekgedrag sinds het eerste levensjaar van YDJV/7014, gezenderd als juveniel in 2021. Een lange rechte lijn impliceert een gat in de data. Data ontbreekt voor winterperiodes (okt 2022 - febr 2023, okt 2023 - mrt 2024, okt 2024 – jan 2025). De blauwe lijn is de najaarstrek naar het zuiden in het eerste levensjaar. De overige lijnen vertegenwoordigen voorjaarstrek.

Van 49 vogels die als juveniel van een zender zijn voorzien is er één die in 2025 contact heeft gemaakt met de ontvanger: YDJV/7014. Deze mantelmeeuw is gezenderd als juveniel in 2021 en is nu een 5de kalenderjaar vogel. Het aantal terugkerende vogels uit 2021 valt tegen, te meer daar we hebben vastgesteld dat 2021 een goed jaarcohort is, met een goede vertegenwoordiging binnen nieuwe vestigingen in 2024 en 2025. YDJV had zich al eerder gemeld, in 2024, als prospector in de kolonie en de hoop was dat hij zich zou vestigen. Helaas bleef het in 2025 weer bij wat rondkijken en rondvliegen, waarna lange uitstapjes volgden in de zomermaanden, naar Katwijk, naar het Gooi en naar de kop van Noord-Holland. We hadden vorig seizoen meerdere gezenderde vogels die zich meldden in de kolonie, maar die zijn dit jaar niet meer waargenomen. Niet via de GPS-ontvanger, maar we deden van hen ook geen veldwaarnemingen in de kolonie. YCZN/5942 verscheen vorig jaar als 6de kalenderjaar man in de kolonie, maar wist geen territorium te bezetten. De zender is in 2024 zeer plots gestopt, en gevreesd wordt dat de vogel niet meer leeft.

Overwinteren: GPS-data van 9 Kleine Mantelmeeuwen begin januari 2025, uitgelezen door de ontvanger in de kolonie.

Uit de grote groep jonge vogels waar we geen data van hebben, kunnen verschillende alsnog opduiken. Dit wordt geïllustreerd door YDCN/7012 uit 2020. Ons meeuwenteam was afgelopen winter in de Algarve (Zuid-Portugal) waar op een dak in de haven van Quarteira een bekende stond: YDCN. Ogenscheinlijk in blakende gezondheid, en zonder zender op de rug. Deze vogel kan op een dag de kolonie weer opzoeken om zich te vestigen. En met hem vergelijkbare individuen, zoals YDLL/7075 (uit 2021) die in januari 2025

YDCN is de zender verloren, maar geniet op een jaloersmakende manier overduidelijk van het klimaat op het strand van Quarteira, Portugal.

via SMS aangaf nog wat te genieten van de zon in Casablanca, Marokko. Ook vogel YDLK/7074 (eveneens uit 2021) stuurde een SMS, ditmaal vanuit haven Matosinhos in Portugal.

Negen vogels spendeerden in 2025 voldoende tijd in de nabijheid van de ontvangstmasten om alle data uit te lezen. Deze vogels genereerden veel interessante data over voedselkeuze, over hun voor- en najaarstrek, en over hun overwinteringsgebied (kaart vorige pagina). In dit verslag lichten we de aankomst uit.

YDAU, gezenderd in 2020. Deze vrouw zoekt in de broedtijd steevast voedsel op de vuiloverslag in het westelijk havengebied van Amsterdam. De winter brengt ze door op het Iberisch Schiereiland. Een paar jaar terug vloog ze tot in Zuid-Spanje naar de stortplaats van Córdoba. Maar de laatste 4 winters gaat ze niet meer zo zuidelijk, maar verkiest ze de stortplaatsen Pinto en Colmenar Viejo, bij Madrid. En, steeds populairder bij YDAU, zo lijkt het, de stort Gomecello bij Salamanca.

YDAU foerageerpatroon tussen 12 en 14 juni, wanneer er 3 kleine kuikens te voeden zijn.

Eigenlijk is dit een heel voorspelbare vogel: in de winter trouw aan die Spaanse stortplaatsen, in de zomer het nest op dezelfde vierkante meter en je eten weer halen in de haven van Amsterdam. Ze arriveerde al vroeg dit jaar: op 6 maart startte ze in de vroege ochtend in de baai van Le Havre en vloog de laatste 500 km van de reis in één ruk langs de kust naar het Forteiland.

YDBD, gezenderd in 2020. Een heel andere type vogel dan YDAU, want dit is een opportunist. Bezoekt in de winter weilanden en velden in NW Frankrijk, tussen de Somme en de Loire. Waarschijnlijk wordt er gegeten waar de Franse boer zijn akker kort geleden heeft geploegd. Vast punt afgelopen winters waren bezoeken aan de stort van Sonzay. Deze vogel was op 17 maart weer terug in de kolonie in IJmuiden.

YDBH, gezenderd in 2020. Op doortrek doet deze vogel de Portugese havens aan om uiteindelijk te overwinteren in Casablanca, Marokko. In het voorjaar zat het tempo op de terugweg er goed

in: hij vloog de 700 km op 6 maart van Nantes, Frankrijk in één ruk noordwaarts naar Nederland. Het Forteiland werd net niet gehaald; het werd donker ter hoogte van kolonie Maassvlakte, en daar werd een korte nacht ingelast. De volgende ochtend, 7 maart was het laatste stukje in een uurtje gedaan en verscheen deze man weer in de kolonie, om exact het territorium van vorig seizoen op te eisen.

YCKU, gezenderd in 2021. 's Middags 3 maart nog in Boumerdes, een plaats aan de Algerijnse kust, 's ochtends 5 maart de Middellandse Zee overgestoken naar Barcelona, en 's middags doorgereisd op 1500 meter hoogte de Pyreneeën over om in de Golf van Biskaje de tocht naar het noorden in te zetten. Ze is op 7 maart weer in de kolonie.

Vrouw YDHS besluit tussen mid-mei en mid-juli erop uit te gaan.

YDHS, gezenderd in 2021. Overwintert in Casablanca, en volgt in het voorjaar de kustlijn naar het noorden. Daar startte ze dit jaar mee op 30 maart, in het midden van de nacht, wanneer ze noordwaarts de Atlantische Oceaan opvliegt. Als het 's ochtends licht wordt vliegt ze ter hoogte van Tanger (noordelijke punt van Marokko) zo'n 80 km uit de kust in een perfecte lijn die haar rond half 12 aan de Zuid-Portugese kust bij Faro brengt. Ze volgt de Atlantische kust maar er wordt wel wat gesmokkeld, want ze vliegt vanuit NW Spanje recht omhoog naar het puntje van Best en dan het Kanaal in. En dan doet ze iets verrassends: op 12 april besluit ze vanaf Zierikzee het binnenland in te vliegen. Via de Biesbosch gaat de reis naar Flevoland om daar te foerageren in akkers.

Vorig jaar deed ze het andersom. In 2024 vloog ze op 8 april eerst keurig langs de kust naar het Forteiland, en vloog vervolgens op 11 april naar Flevoland om op diezelfde velden te foerageren.

Ze besloot dit jaar de boel om te draaien: eerst in Flevoland eten en een kijkje nemen in kolonie Bataviahaven, en pas vanaf 14 april vloog ze voor het eerst dit jaar naar de kolonie in IJmuiden. Dat is redelijk laat. Ze vindt dit jaar wederom geen partner en besluit de wereld eens te verkennen in juni en juli (zie bovenstaand kaartje). Ze vliegt naar kolonie De Kreupel, maar ook opnieuw naar Flevoland, naar Kampen, naar Emmen, naar Coevorden, naar Schiermonnikoog en zelfs noordelijk tot aan eiland Borkum. In juli is ze weer terug op het Forteiland, maar tot broeden komt het dan niet meer.

YDNH, gezenderd in 2023. Deze man foerageert in de winter op de velden rond Angers, in de Loire, NW Frankrijk. Daar vandaan is het niet zo'n eind terug naar de kolonie, maar de tocht verloopt rustig: op 5 maart vertrekt hij, en op 11 maart is de aankomst in IJmuiden. Ook dit mannetje betreft exact hetzelfde territorium als verleden jaar.

YDNF, gezenderd in 2023. Foerageert in de winter van '24-'25 voor de kust van Westelijke Sahara en vertrekt midden maart naar het noorden, in een vrij trage reis. Zoals ieder jaar is ze relatief laat; op 11 april arriveert ze in de kolonie, en tegen die tijd dan zijn veel koppels al gevormd en territoria ingenomen. Rond midden mei papt ze aan met een ongeringde man, maar er komen geen eieren. Ze brengt vervolgens veel tijd door in Zaandam-Oost, waar ze in een woonwijk voedsel zoekt.

YDNJ, gezenderd in 2023. Overwintert in centraal Spanje, op twee grote stortplaatsen nabij Madrid. Op 9 februari begint ze al naar het noorden te vliegen, foerageert een paar dagen in de Loire en een paar dagen nabij Parijs, om vervolgens op 23 februari 's middags op het Forteiland te arriveren. YDNJ betreft haar oude territorium, en broedt succesvol in 2025.

Dit deel van ons onderzoek met gezenderde vogels, is onderdeel van een lange-termijn project van de Universiteit van Amsterdam (UvA) en het Nederlands instituut voor onderzoek der zee (NIOZ) en het project "Interactions between birds and offshore windfarms: drivers, consequences and aids for mitigation" met (financiële) steun van TTW-NWO, Rijkswaterstaat en Gemini windpark.

Onderzoek naar het vleugelpatroon van meeuwen

Veranderend patroon in de linkervleugel bij man Zilvermeeuw YDPZ. Links: in 2024 heeft P8 (3^e veer van buiten) ook een witte spiegel, wat erg ongebruikelijk is. Rechts: een seizoen later in 2025 is die spiegel er niet meer.

Ook in dit broedseizoen is het onderzoek naar het vleugelpatroon van Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen voortgezet. Het is een project wat we zo lang mogelijk willen volhouden om te achterhalen hoe het zogenaamde 'handpenpatroon' (het patroon van de buitenste veren (pennen) in de vleugel, ook wel de 'hand' genoemd) zich ontwikkelt bij jonge meeuwen en hoe bij volwassen meeuwen het patroon mogelijk verandert over verschillende seizoenen.

Griepvirusonderzoek

Net als vorig seizoen hebben we, met in acht name van de nodige hygiënische voorschriften die zijn verstrekt vanuit het Vogeltrekstation, dit jaar vogels bemonsterd op mogelijke aanwezigheid van vogelgriep. Zowel adulte vogels (die we vingen op het nest) als juvenielen zijn bemonsterd, alsmede nieuw-geringde Scholeksters. Geen van de vogels testte positief.

Daarnaast hebben we ook dode vogels bemonsterd die we aantreffen in of net buiten de kolonie, voor zover de staat waarin de dode vogel verkeerde dat nog mogelijk maakte (onmogelijk na indroging).

Vogelgriep werd vorig broedseizoen maar incidenteel vastgesteld. In 2025 konden we wederom door regelmatige controles in de kolonie goed in de gaten houden of er iets vreemds aan de hand was. Die bezoeken bleken direct al nuttig in het vroege voorjaar, toen tussen 7 en 28 maart enkele dode sub-adulte vogels (4x 2kj en 1x 3kj Zilvermeeuwen en een adult Grote Mantelmeeuw) aan de rand van de kolonie werden bemonsterd en positief werden getest. Interessant is dat dit vervolgens geen weerslag bleek te hebben op onze broedvogels. Maandenlang testten we adulte vogels die we ringden en enkele dode vogels aan de rand van de kolonie, maar al die monsters bleken gelukkig negatief. En dan was er tussen 13 en 23 juni plots weer een opleving, met vogelgriep bij 10 onvolwassen vogels aan de rand van de kolonie (alle 10 waren 2kj Zilvermeeuwen in actieve rui). In 2026 willen we dit fenomeen extra goed monitoren en nagaan of dit seizoenspatroon zich gaat herhalen.

Op 29 augustus, dus na de broedtijd, hebben we onze jaarlijkse ronde gelopen door de kolonie om op te ruimen, de ontvangstinstallatie voor de zendervogels te ontmantelen en dode vogels te controleren op ringen. Dan wordt ook de afrastering ter bescherming van de kolonie verwijderd. We hebben

Deelgebied "Drakentanden" aan de westzijde van het eiland is verantwoordelijk voor bulk van de positieve gevallen H5N1 bij onvolwassen meeuwen. Het is een typische rustplaats buiten de hectiek van de kolonie en er valt altijd wat voedsel te scharrelen tussen de blokken.

Kuiken YFMW uit nest YDFD-YFDN. Metalen ring gegeven op 3 juni (4 dagen oud) en gekleurnd op 4 juli (35 dagen oud en 854 gram zwaar). Verschillende malen waargenomen op het strand en in de haven van IJmuiden, tot de vogel dood wordt gemeld van Texel op 1 september. Een prachtige start, en toch maar een paar maanden oud geworden.

redelijk veel dode meeuwenkuikens gevonden (± 35), waaronder karkassen die al vrij oud waren, en waar monsternamen niet meer mogelijk was. Bij enkele vogels konden we swabs van de keel en de cloaca afnemen. Ook daar zijn geen positieve gevallen van gemeld.

5-Kolonie onderzoek

In 2024 is het initiatief genomen om een laagdrempelig onderzoek op te zetten in meerdere kolonies in het Noordzeegebied, waaronder kolonie Forteiland. Het doel van het oorspronkelijke plan was om na te gaan wat de onderlinge verschillen zijn tussen de kolonies. Deelnemende onderzoekers reageerden begin 2024 enthousiast, maar helaas is het er na het broedseizoen niet van gekomen om tot zo'n vergelijking te komen. Het verschil in broedsucces bij Kleine Mantelmeeuwen in 2025 geeft aan dat zulk vergelijkend onderzoek tussen kolonies interessant kan zijn. Hopelijk wordt er in de toekomst meer mee gedaan.

Kleine Mantelmeeuwenkuikens YFLB uit nest YCCP is een voorbeeld van een juveniel dat we vaak hebben gemeten voor ons groeicurven onderzoek. Het nest ligt dicht langs het pad, en de kuikens gebruikten enkele betonnen platen om onder te schuilen. Makkelijk te vinden dus.

Het goede nieuws is: het 5-kolonie onderzoek is in 2024 de opmaat geweest om in IJmuiden de kuikens gedurende het seizoen op te meten in ons groeicurvenonderzoek en dat hebben we dus herhaald in 2025.

Scholekster

Ook dit jaar hebben we voor Scholeksters een apart verslag geschreven (te verkrijgen via mail, zie laatste pagina van dit verslag). In een notendop: we hadden 13 paartjes, we troffen het eerste ei voor het seizoen aan op 2 mei en er zijn uiteindelijk 10 kuikens uitgevlogen.

Scholekster broedpaar:	Nest inhoud:	Broedsucces 2025:
BLY-BNYT – BRP-OTR5 (1)	3 eieren	2 kuikens vliegvlug
Ongeringd – ongeringd (2)	2 eieren	mislukt
BLY-BNYP – BLY-BNYN (3)	3 eieren	3 kuikens vliegvlug
BLY-BNYL – BLY-BNYJ (4)	3 eieren	2 kuikens vliegvlug
BLY-BNYP – BLY-BNYH (5)	Nest niet gevonden	Mislukt of 1 kuiken
BRP-OTR6 – ongeringd (6)	3 eieren	1 kuiken vliegvlug
BRP-R2OT – ongeringd (7)	2 ^e leg: 2 eieren	1 kuiken vliegvlug
Ongeringd – ongeringd (8)	4 eieren	mislukt
BRP-OTR7 – ongeringd (9)	2 ^e leg: 2 eieren	mislukt
BRP-R3OT – ongeringd (10)	2 eieren	mislukt
Ongeringd – ongeringd (11)	2 eieren	mislukt
BRP-R4OT – ongeringd (12)	2 eieren	1 kuiken vliegvlug
LY-BNYC – BRP-OTR0 (13)	3 eieren	mislukt

Stormmeeuwen

Er is dit jaar niet nauwkeurig bijgehouden hoeveel Stormmeeuwen broedden op het oostelijke en centrale deel van het eiland. Telling van bezette nesten gaf aan dat er minimaal 8 paartjes hebben gebroed. Enkele broedvogels zijn echter moeilijk te vinden doordat nesten in de vegetatie van Duindoorn liggen in een ontoegankelijk deel van het eiland. Ze hadden wel een trage start, want op 2 mei vlogen er welgeteld 3 volwassen vogels over het eiland, en hadden we nog 0 nesten. Vanaf juli werden wel enkele vliegvlugge juvenielen gezien.

Overige broedvogels

Zoals elk jaar broeden er nog een aantal andere soorten op het Forteiland, echter de aantallen zijn heel laag. Zoals jaarlijks broedde ook dit jaar weer een Nijlgans op het eiland. Het was een behoorlijk fanatiek stel, dat geen andere Nijlganzen op het eiland tolereerde. Er vonden dan ook regelmatig schermutselingen met andere Nijlganzen plaats die het eiland bezochten. Het paar broedde onder een Vlier op het zuidwestelijk deel van het eiland. Er zijn geen kuikens waargenomen, maar de jaarlijkse ervaring is dat die vrij snel in een meeuwenmaag verdwijnen. Er werden wel tot 10 Wilde Eenden waargenomen, soms in groepjes. Dat duidt op meerdere broedende vrouwtjes. We hebben echter maar één nest gevonden, tijdens het tellen van de meeuwen nesten op 16 mei. Maar er waren meer waarnemingen van vrouwtjes die onrustig op het eiland rondliepen. Vermoedelijk ging het dit jaar om 3 tot 4 paar. Er zijn ook meerdere waarnemingen van een paartje Krakeend, en later ook alleen een woerd, maar een nest of kuikens zijn niet gezien. Dus zeer waarschijnlijk is er één paar broedvogels geweest. Bergeenden, dat blijft altijd een lastig verhaal. Tot 12 exemplaren hebben we aan het begin van de broedtijd gezien, waarvan ook verschillende vrouwtjes die konijnenholen inspecteerden. Uiteindelijk werd een paar met 9 kuikens gezien, dat in de loop van een week alle kuikens verloor.

De enige zangvogel waarvan we het broeden konden bevestigen was een Witte Kwikstaart. Met succes vlogen 6 jongen uit en vermoedelijk heeft het paar nog een vervollegselsel geproduceerd. Daarnaast werden onregelmatig zingende Heggenmus, Braamsluiper en Nachtegaal gehoord.

In 2025 hebben we meerdere keren meegemaakt dat er grote paniek ontstond onder de broedende meeuwen. Tweemaal hebben we waargenomen dat, ogenschijnlijk vanuit het niets, 'onze bleke Buizerd' als een komeet de kolonie kwam binnenvallen om zich op een prooi te storten. Wat er precies werd gevangen weten we niet, wellicht konijnen. Wel hebben we tijdens een kolonieronde in juli een karkas aangetroffen van een juveniele Mantelmeeuw waarvan we vermoeden dat die was gepakt door een roofvogel. Zeker tijdens het mooie voorjaarsweer kon de 'schroevende' Buizerd hoog in de lucht al een flinke reactie teweeg brengen onder de broedende meeuwen.

Dankwoord

Het contact met het PBN liep dit jaar via Ferry Melchers en Noah Bakker. Hen bedanken wij voor het goede overleg, zodat wij ons langjarig onderzoek ook dit jaar weer konden voortzetten. Dank ook aan de schippers van 'de Fortwachter' voor het overzetten. Veel dank aan Thijs Horst, die meerdere dagen meehielp met ringen, aflezen en de nodige meeuwen vastlegde op de foto. Kees de Jager danken wij voor de hulp bij het tellen van de nesten en het vangen en ringen van Scholeksters. Michael van Beveren hielp mee in het veld op 4 juli toen we veel kuikens ringden. Susanne van Donk, Susan Dammers en Martijn Manen dank voor jullie bezoek en jullie hulp, en de gezelligheid.

Erasmus Medisch Centrum te Rotterdam onderzocht de door ons verzamelde monsters van de broedvogels en hun kuikens (Scholekster, Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw) en de niet broedvogels (Aalscholver, Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw en Grote Mantelmeeuw) op virussen. Dank aan Sanne Thewessen en Oahn Vuong, die ondanks de grote drukte ons tussentijdse berichten over de resultaten stuurden. Dank ook aan Thijs Kuiken en Ron Fouchier van Erasmus MC.

Edwin Baaij en Diana dank voor het opzetten en afbreken van de zenderontvangstinstallatie en Judy Shamoun-Baranes (Universiteit van Amsterdam) voor de regelmatige terugkoppeling van de data van de gezenderde Kleine Mantelmeeuwen.

Kees Camphuysen en Roos Kentie (NIOZ) wordt bedankt voor de invoer van kleurringen in de database en de life-histories die naar de aflezers worden verstuurd.

Bruno Ens (SOVON, Stichting Onderzoek Scholekster) dank voor het leveren van de kleurringen voor de Scholeksters.

Tenslotte bedanken we de gemeente Velsen (Gert Hoogland en Stephen Toom) voor het overleg en de afspraak voor het afvoeren van dode vogels i.v.m. vogelgriep.

José checkt uitgevlogen juvenielen op ringcodes en interacties met volwassen vogels op "het Piertje", vanaf het Semafoor op de namiddag van 8 augustus.

Wanneer een kleurring van IJmuidense Zilver- en Kleine Mantelmeeuwen (groene ringen beginnend met Y.xxx en S.xxx) afgelezen wordt, kunnen ze worden gemaild naar: Kees.Camphuysen@nioz.nl, waarna een life-history wordt ontvangen. Aflezingen van kleurringen van Scholeksters kunnen worden gemeld op de website van CR-BIRDING SUBMIT.

In 2025 hebben we naar verhouding veel adulte en juveniele Zilvermeeuwen geringd. De nestlocaties zijn ingetekend, het broedsucces is vastgelegd en vele partners zijn nu geringd. Hopelijk zal 2026 ook weer zo'n mooi jaar worden.

IJmuiden team:

Mars Muusse (marsmuusse@gmail.com)

Fred Cottaar

Ruud Altenburg

José Verbeek-Cottaar

Maarten van Kleinwee

Haarlem, december 2025